

ประวัติลูกเสือไทย

นำเสนอด้วย : 2 พ.ค. 2565

ประวัติลูกเสือไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระชนมายุได้ 13 พุทธศานต์ ได้เสด็จไปทรงศึกษาณ ประเทศอังกฤษ ทวีปยุโรป ระหว่างที่ทรงศึกษาอยู่นั้น ได้ทรงทราบเรื่องการสรุบเพื่อรักษาเมืองมาฟีคิง (Mafeking) ของ ลорดเบเดน โพเอลล (Lord Baden Powell)

ซึ่งได้ตั้งกองทหารเด็กเป็นหน่วยสอดแนมช่วยรับในการรบกับพวกร้าว (Boar) จนประสบผลสำเร็จ และได้ตั้งกองลูกเสือขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก ที่ประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2450 เมื่อพระองค์เสด็จนิวัติสูประเทศาไทย ก็ได้ทรงจัดตั้งกองเสือป่า (Wild Tiger Corps) ขึ้น เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2454 มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกหัดให้ราชาชาระและพลเรือนได้เรียนรู้วิชาทหาร เพื่อเป็นคุณประโยชน์ต่อ百姓เมือง รู้จักระเบียบวินัย มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหាកษัตริย์ ตอกย้ำความเชื่อใน 2 เดือน ก็ได้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 ด้วยทรงมีพระราชปرارภูมิฯ เมื่อฝึกผู้ใหญ่เป็นเสือป่า เพื่อเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือชาติบ้านเมืองแล้ว เห็นควรที่จะมีการฝึกเด็กชายปฐมวัยให้มีความรู้ทางเสือป่าด้วย เมื่อเดิบໂຕขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่และประพฤติดนให้เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้าน เมือง

จากนั้น ทรงตั้งกองลูกเสือกองแรกขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (โรงเรียนวชิราลักษณ์ ในปัจจุบัน) และจัดตั้งกองลูกเสือตามโรงเรียน ต่าง ๆ ให้กำหนดขอบคุ้มลักษณะปกครองลูกเสือขึ้น รวมทั้งพระราชทานคำขวัญให้ลูกเสือว่า “เสียชีพ อย่าเสียสัตย์” ผู้ที่ได้รับยกย่องว่าเป็นลูกเสือไทยคนแรก คือ นายชัพท์ บุนนาค ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “นายลิขิตสารสนอง”

ปี พ.ศ. 2463 ได้จัดส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย จำนวน 4 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 1 (1st World Scout Jamboree) ซึ่งจัดเป็นครั้งแรกของโลก ณ อาคารโอลิมเปีย กรุงลอนדון ประเทศอังกฤษ

ปี พ.ศ. 2465 คณะลูกเสือไทย ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมัชชาลูกเสือโลก ซึ่งขณะนั้นมีสหพันธ์ทั้งสิ้น 31 ประเทศ ประเทศไทย 31 ประเทศนี้ นับเป็นสมาชิกรุนแรง หรือสมาชิกผู้ก่อการจัดตั้ง (Foundation Members) สมัชชาลูกเสือโลกขึ้นมา

ปี พ.ศ. 2467 ได้จัดส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทย 10 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 2 ณ ประเทศเดนมาร์ก

ปี พ.ศ. 2468 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสำรวจด้วย เดินทาง เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2468

พ.ศ. 2454 (ค.ศ. 1911)

- พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงก่อตั้งกิจการลูกเสือไทย เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454

พ.ศ. 2463 (ค.ศ. 1920)

- ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 1 ณ ประเทศอังกฤษ

พ.ศ. 2465 (ค.ศ. 1922)

- คณะลูกเสือแห่งชาติ เข้าเป็นสมาชิกสมัชชาลูกเสือโลก

พ.ศ. 2467 (ค.ศ. 1924)

- ส่งผู้แทนคณะลูกเสือไทยไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 2 ณ ประเทศเดนมาร์ก

พ.ศ. 2470 (ค.ศ. 1927)

- จัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 1 (1st National Jamboree)

พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956)

- เป็นสมาชิกของสำนักงานลูกเสือภาคตะวันออกไกล ซึ่งเพิ่งจัดตั้งขึ้น ขณะนั้นมีประเทศไทย 10 ประเทศ

พ.ศ. 2504 (ค.ศ. 1961)

- เนลิมฉลองครบรอบ 50 ปีการลูกเสือไทย

พ.ศ. 2505 (ค.ศ. 1962)

- เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำบัญชาลูกเสือภาคตะวันออกไกล ครั้งที่ 3 (3rd Far East Scout Conference) ณ ศาลาสันติธรรม

ความเป็นมาลูกเสือไทย อาจแบ่งเป็น 5 ยุค ดังนี้

1. ยุคก่อตั้ง (พ.ศ. 2454 – 2468) รวม 14 ปีอยู่ในรัชกาลที่ 6

- 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2454 ทรงจัดตั้งกองเสือป่า(Wild Tiger Corps)เพื่อให้ข้าราชการและพลเรือนได้มีโอกาสฝึกหัดวิชาทหารเพื่อเป็นคุณประโยชน์ต่อตนเองและบ้านเมืองในอันที่จะทำให้ราชบูรณะยิ่งใหญ่ มีกำลังใจ กำลังกายเข้มแข็ง มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

- 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 ทรงสถาปนาลูกเสือไทย โดยตราข้อบังคับลักษณะปักครองลูกเสือ และจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตามโรงเรียน และสถานที่อันสมควร และพระราชทานคำขวัญให้กับลูกเสือไว้วา “เสียชีวิตรักษาสัตย์” จากนั้นได้ตั้งสภากមการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ ขึ้น โดยพระองค์ทรงดำรงตำแหน่งประธานสภากลางและหลังจากนั้นพระมหาภัตtriยองค์ต้อมารุง เป็นสภานายกสภากลางลูกเสือแห่งชาติตลอดมาจนถึงปี พ.ศ. 2490 ในยุคนี้มีเหตุการณ์สำคัญ ๆ เช่น พ.ศ. 2454 - ตั้งลูกเสือกองแรกที่ โรงเรียนมหาดเล็ก (คือ โรงเรียนวชิราลัยปัจจุบัน) เป็นกองลูกเสือ ในพระองค์ เรียกว่า กองลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 1

- พ.ศ. 2458 - พระราชทานเครื่องราชนิยมให้แก่ลูกเสือโถ ฝ้าย บุญเลี้ยง (ต่อมาเป็นนุนราศานดรุณกิจ)

- พ.ศ. 2459 - ตั้งโรงเรียนผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้น ณ สมอสารเสือป่าจังหวัดพระนคร หลักสูตร 2 เดือน เปิดได้ 4 ปีกีฬาลีก

- พ.ศ. 2463 - ส่งผู้แทนลูกเสือไทย 4 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 1 (World Scout

Jamboree) ณ โคลัมเบีย กรุงลอนדון ประเทศอังกฤษ โดยมี นายสวัสดิ์ สุวิตร เป็นหัวหน้าคณะ

- พ.ศ. 2465 - คณะลูกเสือไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมัชชาลูกเสือโลก เป็นกลุ่มแรกมีประเทศต่างๆ รวม 31 ประเทศ และถือเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้ง (Foundation Members) ขององค์การ ลูกเสือโลก

- พ.ศ. 2467 - สองผู้แทนคณะลูกเสือไทย 10 คน ไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 2 ณ ประเทศเดนมาร์กโดยพระยาภารトラชา เป็นหัวหน้าคณะ

- พ.ศ. 2468 - การลูกเสือไทยสัญเสียงพระผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยรัชกาลที่ 6

2. ยุคสองเสริม (พ.ศ. 2468 – 2482) สมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงสังคมโลกครั้งที่ 2 ยุคนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

2.1 ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง รัชกาลที่ 7

ยังทรงเป็นสภานายกสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติอยู่

- พ.ศ. 2470 - มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 1 (1st National Scout Jamboree) ณ พระราชอุทยาน สรัญรมย์ กรุงเทพฯ และกำหนดให้มีงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งต่อไปในทุก ๆ 3 ปี

- พ.ศ. 2472 - สองผู้แทนไปร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 3 ณ ประเทศอังกฤษ

- พ.ศ. 2473 - มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 2 ณ พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีคณะลูกเสือต่างประเทศจากญี่ปุ่นมาร่วมงานด้วย โดยจัดหลักสูตร 2 เดือน ดำเนินการได้ 2 ปี กีลมเลิก เพราะเปลี่ยนการปกครอง

2.2 ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง รัชกาลที่ 7 ก่อนสละราชสมบัติและรัชกาลที่ 8 จนถึงสังคมโลกครั้งที่ 2

(พ.ศ. 2475 – 2482)

- พ.ศ. 2475 - หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้จัดตั้ง “ลูกเสือสมุทรเสนา” ขึ้นอีกหนึ่งเหล่า โดยจัดตั้งกองลูกเสือเหลาสมุทรเสนาในจังหวัดແບ່ນຍະທະເລເພື່ອໄຫເດີກໃນທອງ ຄົນມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃນວິທາຍາການທາງທະເລ

- พ.ศ. 2476 - ตั้งกรมพลศึกษาขึ้นในกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีกองลูกเสืออยู่ในกรมพลศึกษา และสองผู้แทนไปร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 4 ประเทศไทย โดยมีนายอภัย จันทวิมล เป็นหัวหนา

- ได้จัดทำตราคณะลูกเสือแห่งชาติขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล ที่คณะลูกเสือต่างๆ ทั่วโลก ต่างก็มีตราคณะลูกเสือของตนอุ่งทั้งสิ้น โดยจัดทำตราเป็นรูป (Fleur de lis) กับ รูปหนาเสือประกอบกัน และมีตัวอักษรคำขวัญอยู่ภายใต้ตรา “ເສຍຊື່ພອຍາເສຍສັຍ” และ ประการ ใชตราประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ และก្រູມลูกเสือ 1 ชือ

- เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งเริ่กในทางราชการว่า การฝึกอบรมวิชาพลศึกษา (ວ່າດ້ວຍລູກເສື່ອ) ประจำปี 2478 เป็นเวลา 1 เดือน

- ประการตั้งลูกเสือสมุทรเสนา พ.ศ. 2479 ประการใช้หลักสูตรลูกเสือเสนาและสมุทรเสนา

- พระราชบัญญัติลง พ.ศ. 2479 กำหนดลักษณะธงประจำกองคณะลูกเสือแห่งชาติ และธงประจำกองลูกเสือ

- พ.ศ. 2482 - พระราชบัญญัติลง ลูกเสือขึ้นสิ่งสำคัญคือให้คณะลูกเสือแห่งชาติมีสภาพเป็นนิติบุคคล

“ได้ จัดตั้งสภากรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งชาติ จังหวัดลูกเสือ อำเภอລູກເສື່ອ ແລະ ແນ້ງລູກເສື່ອອອກເປັນ 2 ເຫຼາ ຄືວ່າ ລູກເສື່ອເສົາ ແລະ ລູກເສື່ອສຸມຸທຣເສົາ

- มีพระราชบัญญัติให้รัฐพย์สินกองเสือป่าเป็นของคณะลูกเสือแห่งชาติ
- รัฐบาลได้จัดตั้ง “ยุวชนทหาร” ขึ้นมาช้อนกับกิจการลูกเสือ การฝึกยุวชนทหารแตกต่างจากการฝึกลูกเสือ โดยเป็นการฝึกเยาวชนของชาติในทางทหารอย่างแท้จริง

3. ยุคประดับประดง (พ.ศ. 2483 – 2489) ระยะนี้ลูกเสือซบเชาลงมาก เนื่องจากอยู่ภาวะสงคราม

- พ.ศ. 2485 - มีการออกพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับปี พ.ศ. 2485) มีสาระสำคัญคือ กำหนดให้พระมหากษัตริย์ ทรงดำรงตำแหน่งบรมราชูปถัมภ์คณะลูกเสือแห่งชาติ
- พ.ศ. 2488 - สมเด็จพระบรมราชโภษ ทรงสถาปนา จังหวัดชลบุรี
- รัชกาลที่ 8 เสด็จนิวัติสุพรรณนคร และถูกกลบປลังพระชนม์

4. ยุคก้าวหน้า (พ.ศ. 2489 – 2514) เริ่มต้น รัชกาลที่ 9 แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

4.1 ระยะเริ่มก้าวหน้า (พ.ศ. 2489 – 2503)

- พ.ศ. 2496 - เริ่มดำเนินการสร้างค่ายลูกเสือวิชราธิ ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
- พ.ศ. 2497 - มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 3 ณ สนามกีฬาแห่งชาติ
- พ.ศ. 2500 - ทรงผู้แทนจากประเทศไทยไปร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งที่ 9 ณ ประเทศอังกฤษ เพื่อเฉลิมฉลองอายุครบ 100 ปี ของลอร์ด เพดเดน โพอลอล
- พ.ศ. 2501 - เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง ขั้นความรู้เบื้องต้นเปรครั้งแรกในประเทศไทย
- จัดตั้งกองลูกเสือสำรองกองแรกขึ้นในประเทศไทย 5 สิงหาคม 2501 พ.ศ. 2503 - เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง ขั้นวุฒิเบดจ์ ครั้งที่ 1 ณ พระตำหนักอ่าวศิลา จังหวัดชลบุรี
- ทรงผู้แทนไปร่วมประชุมสมัชชาลูกเสือโลกครั้งที่ 2 ณ ประเทศพม่า

4.2 ระยะก้าวหน้า (2504 – 2514)

- พ.ศ. 2504 - มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 4 ณ สวนลุมพินี พระนคร เพื่อเฉลิมฉลองที่คณะลูกเสือไทยมีอายุครบ 50 ปี
 - เปิดการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญ ขั้นวุฒิเบดจ์ รุ่นที่ 1 ณ ค่ายลูกเสือวิชราธิ
 - วางศิลปะกษัตริยาลักษณะ
- พ.ศ. 2505 - พลเอกถานอม กิตติขจร รองนายกรัฐมนตรี เปิดค่ายลูกเสือวิชราธิ
- 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2505 รัชกาลที่ 9 ทรงประกอบพิธีเปิดศาลาลักษณะ
- พ.ศ. 2506 - เปิดการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ขั้นวุฒิเบดจ์ รุ่นที่ 1 ณ ค่ายลูกเสือวิชราธิ
- จัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2506
 - ได้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านขึ้นครั้งแรก ณ อำเภอ dane cheng จังหวัดเลย โดยกองกำกับการตำแหน่งตู้ระเหนชายแดน เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์
 - ทรงผู้แทนคณะลูกเสือไทยเข้าไปร่วมการประชุมลูกเสือโลกครั้งที่ 13 ณ ประเทศญี่ปุ่น

5. ยุคประชาชน (พ.ศ. 2514 – ปัจจุบัน) เนื่องจากปี 2514 เป็นปีที่มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเป็นครั้งแรก

- พ.ศ. 2516 - รับกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ
- กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้นำวิชาลูกเสือเข้าอยู่หลักสูตรโรงเรียน
- มีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญขึ้นในโรงเรียน
- รัชกาลที่ 9 ทรงประกอบพิธีเปิดการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ณ ค่ายลูกเสือวิชาราษฎร์
- พ.ศ. 2518 - ส่งผู้แทนไปร่วมการประชุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 14 ณ ประเทศเดนมาร์ก
- ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 14 ณ ประเทศเดนมาร์ก
- นายแพทย์ บุญสม มาร์ติน ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการลูกเสือโลกจากการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 28 ณ เมืองดาการ ประเทศเซเนกัล
- พ.ศ. 2536 - เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาลูกเสือโลก ครั้งที่ 13 ณ กรุงเทพฯ (33rd World Scout Conference)
- พ.ศ. 2544 - จัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 16 / งานชุมนุมเตรียมงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 20 (16th National Jamboree / Pre 20th Scout Jamboree, 2003) เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 90 ปี คณะกรรมการลูกเสือไทย
 - 28 ธันวาคม 2544 - เป็นเจ้าภาพจัดงานชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 20 (20th Scout Jamboree, 2003) ณ บริเวณหาดยาว จังหวัดพะเยา สัมมนาที่มีผู้เข้าร่วมกว่า 30,000 คน จาก 151 ประเทศทั่วโลกมาร่วมงาน
 - 5-9 ธันวาคม 2546 - จัดงานชุมนุมลูกเสือมุhibbah (12th Muhibbah Jamboree) ณ ค่ายลูกเสือไทยเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตราช มีลูกเสือไทย จำนวน 1,266 คน และลูกเสือต่างประเทศในแบบชายแดนภาคใต้ ได้แก่ มาเลเซีย 15 คน ศรีลังกา 4 คน และสหราชอาณาจักร 6 คน เข้าร่วมงานทั้งสิ้น 1,736 คน
- 20-24 กรกฎาคม 2547 - จัดงานชุมนุมผู้นำคับบัญชาลูกเสือครั้งที่ 3 (INDABA) ณ ค่ายลูกเสือวิชาราษฎร์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีผู้นำคับบัญชาลูกเสือเข้าร่วมงานชุมนุมฯ จำนวน 3,500 คน

*หมายเหตุ ในสมัยรัชกาลที่ 9 ได้มีการจัดตั้งค่ายลูกเสือระดับจังหวัดและระดับอำเภอทั่วประเทศ เพื่อเป็นที่ฝึกอบรมลูกเสือ และผู้นำคับบัญชาลูกเสือ

ข้อมูลและภาพประกอบโดย <https://www.holy.ac.th/>

ที่มา :<https://huaikrot.ac.th/web/scout/general.htm> , www.trueplookpanya.com